

dekorativna

glasilo podjetja dekorativna ljubljana

311310 311310

Št. 4/XXVI, oktober 1989

Spremembe v podjetju

Pričakujemo bistveno izboljšanje

Za nami je tretje četrtletje. Četrtletje počitnic, reorganizacije, sonca in padcev. Zaradi dopustov se vsako leto v tem četrtletju zmanjšata proizvodnja in prodaja. Letos je bil padec proizvodnje in prodaje večji kot ponavadi, kar se bo neugodno odrazilo v devetmesečnem obračunu. Omejitveni ukrepi na denarnem področju so naredili svoje. Domači potrošniki so se v dirki z draginjno upehali in jim je zmanjkalo sape, ko jim je vlada odvzela možnost izpolnjevanja čekov brez pokritja. Kaže, da je zaradi tega med najbolj prizadetimi pohištvarena industrija, ki je naš glavni kupec. Zaradi tega se nam je zmanjšalo število naročil; obseg septembrske proizvodnje je bil komaj na ravni julijske, ponavadi manjše zaradi sezonskih vplivov.

Neznosno breme dolgov

Po sprejetju zadnjih protinflacijskih ukrepov stopamo v obdobje neizprosne soočanja z resnico. Teško je napovedati, kako se bomo rešili neznosnega bremena dolgov. Padec povpraševanja in zaostritev pogojev gospodarjenja nas prizadevata v zelo neugodnem trenutku, ko izvajamo temeljito reorganizacijo. Po drugi strani je sedaj morda zadnji trenutek za posodobitev organizacije, ki naj bi nam omogočila rešitev iz zagate. Nova organizacijska shema je bila ukrojena po meri Dekorativne. To pomeni, da smo upoštevali dognanja sodobnih organizacijskih znanosti in tam, kjer je bilo mogoče, uveljavili sodobno funkcionalno načelo organiziranosti. Tradicionalno linijsko načelo organizacije smo ohranili tam, kjer smo sodili, da konkretne razmere ne dopuščajo sodobnejših pristopov. V razmerjih s poslovno enoto Laško pa smo uporabili matrični način organizacije.

Okrepljeni komercialni sektor

Funkcionalno načelo smo uporabili predvsem v komercialnem sektorju,

ki bo odslej imel veliko pomembnejšo vlogo kot pa doslej, ko je največjo težo imela proizvodnja. Soudim, da se ključ do uspeha nahaja prav v rokah komercialnega sektorja, ki smo ga kadrovsko močno okrepili. V njem so ali bodo v kratkem vsi poklicni profili, ki jih zahteva sodobno trženje, od oblikovalcev preko komercialistov do arhitekta za notranjo opremo in propagandista. Vodstvo komercialnega sektorja je prevzel Rudi Vardijan, diplomirani ekonomist z bogatimi izkušnjami v tekstilni stroki, še zlasti v zunanji trgovini. Program pohištvenih tkanin je prevzel Franci Kragelj, ki ga čaka morda najtežja naloga, saj je prav pri pohištvenih tkaninah položaj najtežji. Zaradi slabih tržnih perspektiv bomo morali zmanjšati količine pohištvenih tkanin in storiti korak naprej v njihovi kakovosti. Le tako bomo lahko kos konkurenci in se obdržali na trgu.

Velik korak naprej v pogledu količine in kakovosti pa bomo morali storiti s programom tkanin za prometna sredstva, ki ga je prevzel Edvard Lozar. Obema programoma bo stala ob strani dosedanja vodja desinaturne Alenka Ferjančič, ki bo skrbela za boljšo povezavo našega razvoja proizvodov in proizvodnje s trgovom. Kupcem naj ne bi tkanine le prodajala, ampak jim jih pomagala kupiti.

Ustvariti ugodno podobo Dekorativne

Za osvežitev obledele podobe Dekorativne na trgu bo poskrbela vodja propagande Nives Kos. Prihodnost si bomo lahko zagotovili le z izboljšanjem kakovosti, s točnejšim izpolnjevanjem dobavnih rokov, ter da se bomo bolje prilagajali željam kupcev. Vendar tudi to ne bo dovolj, če tega ne bomo znali sporočiti in na trgu ustvariti ugodno podobo Dekorativne, ki je nekaj več in ki tudi več ponuja. Prve tovrstne korake smo že storili, o čemer se je lahko

prepričal vsakdo, ki si je ogledal razstavo, pripravljeno v sodelovanju z Galerijo Kompas.

Ustanovili smo tudi program končnih izdelkov, ki bi ga po mojem prepričanju lahko imenovali tudi program neizkoriščenih možnosti in zlatih rezerv. Vodjo tega programa še iščemo. Že pred njegovim prihodom pa si bodo prizadevale za razvoj tega programa tovarišice Vidrih, Sieberer, Časar, Mihelič in tovariš Simončič.

V zvezi s komercialnim sektorjem naj omenim še ustanovitev mešane družbe GST, ki je pričela redno poslovati prvega septembra. Od nje pričakujemo, da nam bo z dobrim poznavanjem domačega trga omogočila vključitev v razne vezane in reeksportne posle z vzhodnoevropskimi državami. To naj bi nam pomagalo bolje zaposliti naše proizvodne zmogljivosti.

Pravi ljudje na pravih mestih

Trženje postaja najpomembnejša funkcija v novi organizaciji zaradi spremenjenih razmer na trgu, ko kupci ne tekajo več za blagom, kot je bilo to v zlatih časih Dekorativne, ampak ko mora ponudnik blaga tekati za kupcem. Seveda to ne pomeni, da sta razvoj in proizvodnja izgubila pomen. Tudi tu smo izvedli nekatere organizacijske in kadrovske spremembe. Za razvoj novih iz-

delkov bosta odgovorna Marjan Vilfan kot vodja eksperimentalne delavnice in Mateja Tonin kot vodja desinaturne, ki smo jo z uvedbo programa računalniškega desiniranja s pomočjo dr. Oreškoviča posodobili. Skrb za proizvodnjo je prevzel Izток Snoj, vodstvo predilnice v Laškem pa mladi tekstilni inženir Jože Hrastnik. Novost v tehničnem sektorju je tudi uvedba novih delovnih mest produktivnih inženirjev. Na teh mestih sta pričela delati Jadran Stevanović in Nada Stojković.

Organizacijske in kadrovske spremembe so bile skrbno in premišljeno pripravljene v želji, da bi se pravi ljudje znašli na pravih mestih. Upam, da se bo pomlajeno vodstvo dokazalo in opravičilo zaupanje.

Kljub skrbnim pripravam pa žal zamujamo z novim načinom nagrajevanja, brez katerega reorganizacija ne bo mogla dati zaželenih rezultatov. Zaradi večtedenskega zavlačevanja sem vodenje naloge zaupal drugim ljudem in se tudi sam aktivno vključil v delo, tako da upam, da bomo tudi to vprašanje rešili še pred koncem oktobra.

S tem bo zaokrožen program velikih reform v letošnjem letu, ki naj bi svojo vrednost pokazale v prihodnjem letu, v katerem kljub sedanjim velikim težavam pričakujem bistveno izboljšanje našega položaja.

Boris Verbič

Sejem dekorativnih tkanin DECOSIT

Naš prvi nastop

Od 3. do 6. septembra je bil letos v Bruxellesu že enajsti sejem dekorativnih tkanin DECOSIT 89. Obiskalo

ga je približno 4000 obiskovalcev. Sejem po velikosti ne sodi med večje, pač pa je po mnenju naših izvoznih kupcev in zastopnikov najpomembnejši za dekorativne tkanine, pa ne le v Evropi, temveč celo na svetu. Ta trditev se je izkazala pravilna, saj so si naš majhen razstavni prostor ogledali številni obiskovalci iz Anglije, Irske (največ), Francije, ZRN, Grčije, Skandinavije, Avstralije, Nove Zelandije, Amerike ... Tolikšnega zanimanja smo bili deležni morda zato, ker smo se na sejm pojavili prvič, in bili smo edini Jugoslovani. Prvič so se tokrat na sejm predstavili tudi Portugalci. Naši dolgoletni partnerji in zastopni-

ki, ki so nas obiskali na sejmu, so našo novo nastajajočo kolekcijo 90, ki žal še ni bila popolna, zelo pozitivno ocenili. Največ zanimanja so pokazali za pestre žakarske vzorce, v ploskih tkaninah in pliših, ki pa so v primerjavi z drugimi proizvajalci odločno predragi. Svetovni trg je namreč dobesedno preplavljen z najrazličnejšimi žakarskimi tkaninami. Najbolj modne so seveda tanke, lahke tkanine, med pliši pa bombažni z zelo nizko prirezanim lasom, ki se odlikujejo v izredi mehko. Naše sedanje tehnološke zmogljivosti nam ne omogočajo izdelave takšnih tkanin.

Z obiskom in sodelovanjem na sejmu smo si zastavili še eno nalogo, ki jo je vodil Bojan Falež, pomočnik glavnega direktorja za ekonomiko. Če si želimo uspešno uveljavitev na tujih trgih, moramo dobro poznati konkurente in tržišče. Spremljati je treba razvoj tistih tovarn, ki so vodilne v stroki. Treba je poznati vse tiste, ki se borijo skupaj z nami za preboj iz vrst povprečja, pa tudi tiste proizvajalce, ki so ta hip morda slabši od nas, a nas lahko prehitijo. Ker je sejmom prava priložnost za ocenjevanje uspešnosti drugih, smo naš obisk izkoristili tudi za tovrstne raziskave. Dokončni rezultati seveda še niso zbrani, nekaj lastnih vtisov pa bi lahko nanizala. Ponudba proizvajalcev na sejmu v Bruxellesu je bila prilagojena okusu trga, na katerem so nastopili. Če sejmom primerjamo z milanskim sejmom tekstila za notranjo opremo STAR, je bil ta mnogo manj tendenčen. Mnogo več je bilo tkanin, ki jih uporabljajo za oblažninjenje stilnega pohištva, s tem pa tudi več klasike. Čutiti je bilo precejšen razkorak med tistim, kar je bilo prikazano v odlično predstavljenem programu modnih usmeritev in tistim, kar je bilo videti na razstavnih prostorih. Usmeritve za prihodnje leto lahko razdelimo na štiri tematske grupe:

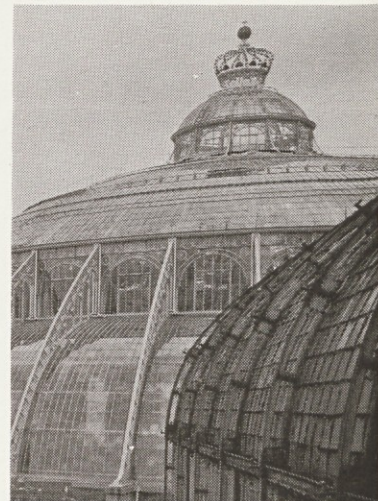
- navdih eksterierjev: bujno cvetočih vrtov, prefinjenih japonskih vrtov in parkov, eksotičnih zimskih vrtov;
- navdih interierjev: fresk, mozaike, štukature, kipov, starinskih stolov, svečnikov, knjig;
- navdih sodobne umetnosti: abstraktno slikarstvo, priokus računalniške tehnologije, drzne, nenavadne oblike pohištva – avangarda;
- patchwork: sestavljanke abstraktnih vzorcev, motivi so tudi školjke, kamenčki, mozaiki, egipčanski hieroglifi;

Propagandnega materiala je zadnja leta na sejmi vse manj. Naš novi predstavitveni prospekt je med vsem zbranim gradivom sodil med najkakovostnejše, tako da nam ni bilo treba zardevati, ko smo ga dajali iz rok. Sloganov tekstilne firme še nimajo veliko, pač pa poudarjajo

znak kvalitete, negorljivosti. Podeljeno je bilo tudi priznanje Štirje najboljši, s katerim so se izkazale tovarne: Algemene A.P. W., Plush, Dheedene W. M. in Deslee, za najkvalitetnejšo ponudbo tekstila za oblažninjenje in notranjo opremo.

Razstavnih prostorov so se med seboj precej razlikovali. Privlačnejši so vsekakor bili tisti, ki so bili opremljeni z ekskluzivnimi konstrukcijskimi elementi. Trenutna moda narekuje temnejše, grafitno sive, nevtralne notranjosti, v katerih tekstil zažari s

svojo polno vrednostjo. Če bi poskušali oceniti našo predstavitev kolekcije bi lahko rekli: solidno. Prostor je bil sicer vse premajhen za tolikšen obisk in obseg kolekcije, vendar še vedno dovolj zračen in svež. Predstavitev tkanin še v obliki kolažev je pritegnila prenekatero oko. Fotografije, ki sva jih s sodelavko posneli, žal niso uspeli, pa vam za razpoloženje in okus po Belgiji prilagam slike, ki jih je posnel kakšen bolj izkušen fotograf v preddverju prekrasne Concert Noble in na kraljevskem vrtu s pogledom na ogromne cvetličnjake.

Nives Kos

Pozdravne besede glavnega direktorja Dekorativne Borisa Verbiča ob otvoritvi razstave v galeriji Kompas

Odprti za nove zamisli

Spoštovani gostje!

Najprej naj se vam v imenu delovnega kolektiva Dekorativne zahvalim, da ste se odzvali našemu vabilu na razstavo, ki jo prirejamo v sodelovanju s Kompasom, v času, ko se na nek čuden način srečujeta preteklost in prihodnost. Nocoj seveda ne bomo obujali spominov na pot, ki jo je Dekorativna prehodila skozi sedemdeset let. Bilo bi predolgo. A vendar povejmo, da njen začetek sega v oktober leta 1919, ko je avstrijski žid Franc Vogl ustanovil pripravljalni odbor za ustanovitev družbe z o. zavezo STORA. Tovarna je začela obratovati februarja 1920 s komaj osmimi delavkami. V register pa je bila uradno vpisana 21. junija 1920 in sicer kot tovarna za izdelovanje in prodajo prog, zaves, čipk, odej, vezenin in drugih konfekcijskih izdelkov. Ostaja torej odprto vprašanje, kateri datum naj bi izbrali za obletnico. Nesporno pa je, da je prvi obrat Dekorativne zrasel v Šentvidu pod imenom STORA. Na drugem koncu Ljubljane za Bežigradom pa je leta 1929 sudetski Ne-

mec Eifler postavil Tovarno plišev. Obe omenjeni tovarni STORA in Eifler sta se leta 1949 združili v Tovarno dekorativnih tkanin, ki je v povojnih letih dosegla nagel vzpon in

postala vodilna jugoslovanska tovarna dekorativnih tkanin, ki je na svojem vrhuncu zaposlovala preko 1500 ljudi. Kaj je ime Dekorativna pomenilo nekoč, lahko najbolje po-

Ko se spusti mrak in se prižgejo luči, se zdi, kot da nekaj v galeriji zaživi.

nazorimo s podatkom, da je maršal Tito leta 1972 silvestroval z delavci Dekorativne. Tedad se nič ni zdelo nedosegljivo.

Kot pionirji novih časov smo leteli med zvezde. Danes, ko smo se po propadu dogovorne ekonomije znašli v prahu, se posipamo s pepelom. Žal tudi v Dekorativni, ki po svoji življenjski poti pomeni značilen kamenček v mozaiku zgodovine našega mesta v zadnjih sedemdesetih letih. Starih lepih časov, kot jim pravijo dolgoletni delavci Dekorativne, ne bo nikoli več nazaj. In sedaj, ko se otepamo s težavami in se sprašujemo o naši prihodnosti, se na nek čuden način srečujemo s preteklostjo.

Obe prednici današnje Dekorativne – Stora in Eiffel – sta bili delniški družbi. Mi danes razmišljamo o prednostih, ki bi jih utegnili prinesiti preoblikovanje v delniško družbo.

V knjigi, ki jo je Dekorativna izdala ob 50-letnici stavke slovenskih tek-

stilnih delavcev leta 1936, so nekdanji lastniki tekstilnih tovarni prikazani predvsem v črnih barvah. Danes si prizadevamo za povezave s kapitalisti iz razvitih držav v upanju, da nam bosta njihovo znanje in tehnologija pomagala iz zagate.

V omenjeni knjigi se stavka tekstilnih delavcev leta 1936 opeva kot največji dosežek predvojnih tekstilcev. Danes smo kot samoupravljalci nenehno na robu stavke zaradi nizkih plač in negotove prihodnosti.

Tisti delavci Dekorativne, ki so nekoč silvestrovali s Titom, morajo danes imeti grenak občutek zaradi dejstva, da moramo v banki molodovati za denar, da bi kupili kak nov stroj.

Medtem, ko smo se včasih hvalili s tisoči zaposlenimi in milijoni metrov,

bi danes bili raje manjši, a bolj učinkoviti.

Še bi lahko navedel podobne primerjave. A bodi dovolj, kajti pomembneje je, da se v Dekorativni zavedamo, da moramo stopiti na nova pota, da moramo predvsem sami zbrati sile za preporod in si zgraditi prihodnost na ugledu, ki ga Dekorativna kljub težavam še vedno uživa, ne nazadnje tudi zato, ker ji ni pomembna samo proizvodnja, ampak tudi smisel za lepo. Otvoritev današnje razstave nam ne pomeni samo kulturni dogodek, ampak po preoblikovanju v podjetje in izvedbi notranje reorganizacije tudi sporočilo, da se želimo ponovno uveljaviti in da smo odprti za nove ideje in za sodelovanje tudi v tako nevsakdanjih oblikah, kakršno je naše sodelovanje s priznanim slovensko slikarko Vido Slivnikar-Belantič.

Novi ljudje... nove zadolžitve... nove družbe...

Novi ljudje:

Bojan Falež, pomočnik glavnega direktorja

Razpis za pomočnika glavnega direktorja za ekonomska vprašanja je v Dekorativno »pripeljal« diplomirana ekonomista Bojana Faleža, do avgusta letos vodjo Službe za ekonomiko v Saturnusu.

– Zakaj ste se odločili zamenjati službo?

»Pred zaposlitvijo v Saturnusu sem delal še v Kolinski, tako da lahko rečem, da mi delovnih izkušenj ravno ne manjka, rad pa bi si pridobil še nove in spoznal še kakšno drugo okolje«.

– Ste vedeli, v kakšnem položaju se nahaja Dekorativna?

»O sami Dekorativni prej nisem do-

sti vedel, vedel pa sem, da je celotna tekstilna industrija v težavah. Že na prvih pogovorih pa mi je bilo pojasnjeno vse tako, kot je. Položaj se mi ni zazdel brezizhoden, verjamem, da se bo dalo z ustreznimi poslovnimi ukrepi še vse rešiti. Je izziv, pri tem sodelovati in pomagati. Ko sem se seznanil z zastavljenimi načrti, sem videl, da direktor in sodelavci mislijo resno z vsemi spremembami in načrti in da tisto, kar je zastavljeno, tudi izpeljejo – Dekorativna je med prvimi, ki so se tako hitro reorganizirali po novem Zakonu, naprimer. Odločitev potemtakem ni bila težka«.

– Kako vidite svoje delo v Dekorativni?

»Letos se je v Dekorativni začelo veliko stvari, podjetje se »bori« na vseh koncih in krajih, zadeve je treba reševati sproti kolikor se le da. Delo bom usmeril v zagotovitev kvalitetnih poslovnih odločitev s pomočjo kvalitetnih informacij za poslovno odločanje. To bo kar veliko dela, saj obračunski sistem, ki je danes v veljavi, temelji na knjigovodskih načelih, ki upoštevajo predvsem organizacijske enote, za poslovne odločitve pa so potrebne informacije o posameznih programih in izdelkih. Takih informacij nam danes še povsod primanjkuje. Veliko stvari je dolgoročnih, če naj bi se res spremenile, nekatere pa zgolj vzamejo veliko časa – naprimer pridobitev novih kreditov, pa prepričevanje, da bomo vrnilili tudi stare ipd. ...

Precej sodelujemo z zunanjimi, specializiranimi institucijami, saj smo kadrovske dokaj šibki, števila

delavcev pa ne bi radi povečevali temveč bi sedanje število izobrazbeno izboljšali«.

– Kaj se vam zdi prvenstvenega pomena za Dekorativno?

»Smo se že lotili priprave strateškega plana. Opredelili bomo usmeritve za prestrukturiranje naše proizvodnje in konkurenčnost na zunanjem trgu. Usmeritev na tuja tržišča je nujna. Takrat, ko bomo postali »evropski« proizvajalci tkanin, si bomo tudi dolgoročno zagotovili gospodarske rezultate.«

Rudi Vardijan, komercialni direktor

Nov komercialni direktor Dekorativne je od septembra Rudi Vardijan, po rodu iz Bele Krajine. Gimnazijo je končal v Črnomlju, Visoko ekonomsko komercialno šolo pa v Mari-

boru. Pri vseh obveznostih je sedaj tudi absolvent na podiplomskem študiju za investicijska dela v tujini. Šestnajst let je delal v Jugotextil-Implexu kot komercialist v zunanji trgovini, vodja projektov in finančni vodja podjetij v tujini, od leta 1987 do prihoda v Dekorativno pa v Cankarjevem domu kot pomočnik generalnega direktorja z glavnimi zadolžitvami na področju deviznega poslovanja in financ.

Čeprav je minil komaj dober mesec dni od njegovega prihoda v Dekorativno smo ga vseeno zaprosili, da bi nam nanizal nekaj misli o delu v podjetju:

»Za težaven položaj Dekorativne sem izvedel še predno sem se odločil, da kandidiram na razpis in se dokončno odločil, da zamenjam službo. V dobrem mesecu dni, kar sem tu, ugotavljam naslednje:

– zelo težaven položaj podjetja. Na eni strani vse večje upadanje prodaje (razen septembra), predvsem zaradi nekonkurenčnih cen, po drugi strani pa strašen pritisk stroškov, predvsem financiranja in surovin, kar povzroča nenehen pritisk na povečanje že tako visokih cen, podjetje pa potiska v izgubo.

– Zelo dober in topel sprejem pri sodelavcih, ki se spoznajo na svoje delo, dihajo s podjetjem in se trudijo, da prebrodimo situacijo.

Po enomesečnem delu v Dekorativni je nevhvaležno dajati predloge nadaljnjega poslovanja, pa vendarle:

– postopen prehod na artikle višje stopnje in višjega cenovnega razreda;

– čim več proizvodnje za vsakega kupca posebej, to je ekskluzivne proizvodnje;

– povečan izvoz, vsaj med 40 % in 50 % proizvodnje. Vključitev v razne barbarske, reeksporne in druge posle, predvsem na vzhodu;

– razvijati transportni program in povečati prodajo, vključitev tujih letalskih družb;

– razviti C program, organizirati mesečne akcije v naši trgovini (kot npr. prodaja prej);

– razviti sodelovanje s firmo GST in podobnimi;

– sodelovanje s tujci (kooperacije, skupna vlaganja);

– povezovanje z jugoslovanskimi konkurenti;

– tesnejši in bolj pogosti stiki z našimi kupci;

– finančna disciplina.

Generalno gledano pa menim, da podjetje Dekorativna ne more živeti izključno samo od proizvodnje tkanin, ampak mora imeti tudi druge vire prihodkov, kot npr. prodaja prostih zmogljivosti v predenju, tkanju, idr., razviti dodatno proizvodnjo »C programa«, pozitivni efekti različnih vezanih poslov, predvsem pa močno povečana proizvodnja do tiste meje, da bomo pokrivali fiksne stroške in da bo komerciala lažje zadihala ob kolikor toliko »normalnih« cenah.

To so verjetno ugotovitve, ki so nasplošno znane, treba pa jih je tudi uresničiti.

Sem optimist, sicer ne bi sprejel dela v podjetju, ki mu gre slabo. Glavni optimizem za izboljšanje situacije vidim in čutim ravno v ljudeh, ki delajo v Dekorativni.

Pregled realizacije od januarja do septembra, tj. in ravno ti podatki od septembra dalje (z upoštevanjem vseh aktivnosti, ki smo se jih lotili) pa tudi vlivajo človeku optimizem.«

Nove zadolžitve:

Vera Laznik, predsednica delavskega sveta Dekorativne

Od polletja, tj. od reorganizacije Dekorativne naprej vodi seje delavskega sveta podjetja novoizvoljena predsednica Vera Laznik, zaposlena v skladišču surovin, kjer opravlja administrativna dela. Vera, Ljubljanka izpod Šmarne gore, pozna večino ljudi v Dekorativni in obratno, veliko delavcev pozna njo, saj je v podjetju že od leta 1971. Delala je na številnih delovnih mestih: začela je v popravilnici blaga, delala v administraciji, operativni pripravi, kadrovske (tajništvo, bife)... Ob delu je najprej končala dveletno

administrativno šolo, sedaj pa ji manjka še 13 izpitov, da konča srednjo ekonomsko šolo. Ves ta čas je bila dejavna tudi v – nesimpatično rečeno – družbenopolitični dejavnosti v tovarni: bila je sekretarka mladinske organizacije, pa predsednica osnovne organizacije sindikata, pa tajnica konference... vse do predsednice delavskega sveta podjetja.

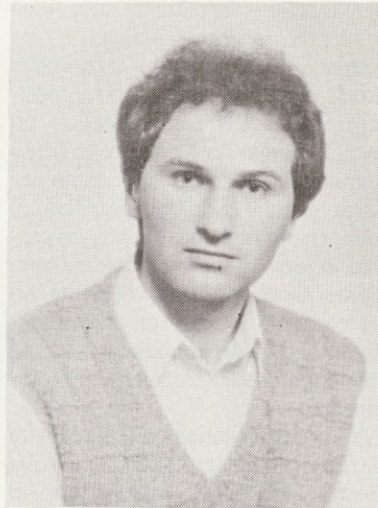
Pred kratkim je obiskovala seminar o delu delavskih svetov in poslovnih organov po novi zakonodaji: »Na seminarju nismo zvedeli nič takega, kar pri nas že ne bi vedeli ali imeli po tem, ko smo se organizirali po novem kot podjetje in sprejeli temu ustrezen statut.

Čisto na kratko povedano – delavski svet nima več tolikšne vloge kot prej, je pa še vedno za marsikaj odločilen dejavnik. Tako smo, naprimer, zadnjo sejo delavskega sveta v podjetju sklicali v pomoč 18 delavcem iz Laškega, ki jih je ob neurju zalilo – namenili smo jim 10 milijard starih dinarjev. V Laškem so že delali eno soboto za te delavce, sindikat je prodajal ostanke v ta namen, pa še eno soboto bomo vsi delali.

Eno izmed vprašanj, ki se jih bomo morali v kratkem lotiti, je prav gotovo, kako delavkam pred upokojitvijo zagotoviti neke dodatne točke, da bi imele vsaj malo višje pokojnine. Treba bo poiskati ustrežno obliko, mogoče uvesti nek dodatek na starost ali kaj?

Vsi tudi nestrpnost pričakujemo novo vrednotenje delovnih mest in drugačno nagrajevanje, ki naj bi bilo bolj pravično ipd...«

Vera najde čas za marsikaj. Ob študiju ob delu in rednem opravljanju delovnih nalog v podjetju Vera že deset let tudi pleše v folklorni skupini Dekorativne: »Od nekdaj sem rada plesala, to je že v družini. Trenutno imamo v Dekorativni 6 parov, ki plešemo folklorne plese, iščemo pa novega koreografa. Nastopamo v tovarni, gostujemo pa tudi drugje – letos bomo verjetno celo v Cankarjevem domu!«

Jože Hrastnik, direktor delovne enote Predilnica Laško

Prvega septembra je začel opravljati naloge direktorja delovne enote Predilnica Laško 31-letni diplomirani inženir tekstilne tehnologije Jože Hrastnik. Doma je iz Strmce pri Laškem in je od nekdaj »zapisan« tekstilu in Predilnici, saj je bil njen štipendist že v srednji tehnični šoli in potem tudi na fakulteti. V Predilnici je stalno zaposlen od leta 1983, zadnja leta kot obratovodja barvarne.

»Čeprav imam tekstil takorekoč v malem prstu sem kar s težavo sprejel delovne naloge direktorja, saj mi za tovrstno delo manjka izkušenj. Mislim, da je to delo zelo odgovorno, še posebej v današnji gospodarski situaciji. Vendar so mi sodelavci v veliko oporo in me hrabrijo, obenem pa so strokovnjaki na svojih področjih in mi je tudi s tem delo precej olajšano. Z delavci sem se od nekdaj dobro razumel in tako je tudi sedaj, kar mi daje upanje, da bom lahko uspešno vodil to našo delovno enoto.

Nalog imamo veliko – najprej moramo zagotoviti čim bolj polno zasedenost proizvodnje, ali bolje rečeno, obdržati proizvodnjo v tem obsegu. V sodelovanju z Ljubljano smo strnili sile glede izvoza, kar zahteva določen čas, a upam, da bomo uspeli. Glede na to, da smo na začetku reorganizacije imamo veliko dela z oblikovanjem in sprejemanjem novih aktov, pravilnikov, npr. Pravilnik o analitični oceni, pa Pravilnik o notranji organizaciji.

Upam, da bomo vse skupaj tako uredili, da bomo vsi zadovoljni in da bodo relacije čiste. Poskušamo obdržati neko svojo samostojnost tako, da bi v vsakem trenutku vedeli, kako uspešno poslujemo, da se ne bi stopili v povprečju. Radi vemo, kako dobri ali slabi smo. Tudi za tem stremimo, da ne bi toliko »obremenjevali« Ljubljane – da zaposlimo ustrezno izobražene in izkušene

ljudi. Sicer smo s kadrovske strukturo kar zadovoljni.

Za naprej je tudi nujno, da se posodobimo. Prva faza rekonstrukcije v polčesani predilnici je končana, pred nami je še drugi del (dokumentacija zanj je že urejena). Šele takrat, ko bo tudi ta opravljen, bo celotna investicija dala rezultate, to pa sta povečanje proizvodnje in boljša kakovost.

Skoraj 80-odstotno delamo za Dekorativno, radi pa bi, kot sem dejal, v izvoz. In ker hočemo v izvoz bomo morali nujno posodobiti tudi fizikalni laboratorij zaradi natančnega nadzora naših izdelkov.

Veliko razmišljamo o tem, kam vse bi lahko proizvodnjo usmerili. En »krak«, ne zelo velik, pa vendar, bi bila lahko tudi proizvodnja preje za ročno in strojno pletenje, naprimer. **Volje in delavnosti nam ne manjka, to pa je poglavito!«**

Nives Kos, vodja propagande

Mlada inženirka tekstilnega oblikovanja je sorazmerno tudi »mlada« v Dekorativni, saj je prišla za oblikovalko v tovarno lani maja po pet in polletnem delu v Ideji Kamnik.

Polna poleta ima veliko idej o propagandi in propagandnih nastopih Dekorativne: »Veliko več pozornosti kot doslej bomo morali nameniti celostni podobi Dekorativne. Treba je narediti premik, da se bo o Dekorativni govorilo, slišalo, seveda v pozitivnem smislu. Bolje se je treba povezati s kupci, popestriti trgovine. Skupaj s Svilanitom, Odejo in Idejo naj bi šli v razvoj maloprodajne mreže z zasebniki. Več bi moralo biti manjših trgovin – butikov z našimi najkvalitetnejšimi stvarmi. Razmišljamo, da bi bil del kolekcije namenjen predelavi – za pohištvo, blazine, preproge v dizajnu, prte, dekorativne zavese, da bi se res odprli kupcu, maloprodaji.

Doslej smo malo naredili tudi na področju embalaže – prevladovala je prodaja velikih količin grosistom, poskrbeti pa je treba za tisti del programa, ki gre neposredno k potroš-

nikom, tj. delno konfekcionirane stvari. Tu je nujna lepa, primerna embalaža.

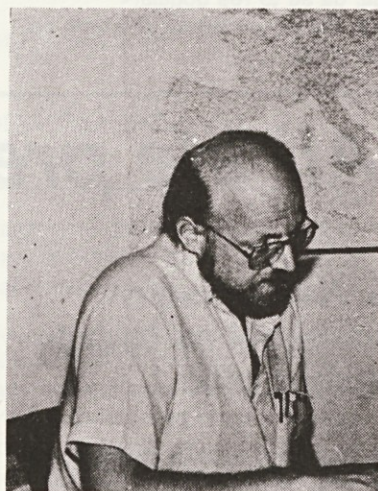
Sicer pa je moja želja, da bi tekstil resnično približali ljudem, da bi nanj gledali drugače kot sedaj, ko vidijo zgolj njegovo ceno in uporabnost. Želela bi, da se ob pogledu na lep, dober tekstil ljudje zavedajo tudi tega, da so za takšnimi kreacijami ljudje z veliko znanja, poznavanja tehnologije in mode, da je za njim veliko skrbnega, skupnega dela...«

tekstilom. Prodajamo blago v večjih količinah (gre za cenejše tkanine, saj je povpraševanje po takšnih največje) za veljavno maržo na trgu.

Vemo, da se bomo uveljavili zgolj z delom, vsakodnevnim polnim angažiranjem in rednim plačevanjem.

Moj pomočnik je diplomirani pravnik.

Jaro Vičar, direktor firme VIDEKO

Videko je »sestrska« firma GST-ja, katere predmet poslovanja je računalniška tehnologija. VIDEKO se je razvil iz AOP centra Dekorativne, ki je med soustanovitelji. »Za Dekorativno tudi opravljamo vse tovrstne storitve, sicer pa – širše – prevzemamo organizacijo razvoja industrijskih računalniških sistemov ali pa trženje že gotovih proizvodov, kompjuterski dizajn, naprimer. Povezujemo se s skupinami razvijalcev računalniških storitev, procesnega vodenja industrije itd., tako da imamo precej zunanjih sodelavcev pa tudi lastne s področja računalništva. Pojavljamo se tudi kot prodajalci hardwara (računalniške opreme), tržimo osebne računalnike s kompletno periferijo in smo sposobni reševati specifične »probleme« strank s celovitim inženiringom.

V to delo smo šli s pristankom naših družin, saj je potrebno resnično ogromno osebnega angažiranja. 70–80 ur dela tedensko je popolnoma normalna stvar, zjutraj ne vemo, kam in kdaj bo vse treba skočiti ta dan, poslovne telefonske pogovore pa imamo dostikrat tudi pozno zvečer doma. Pogosto prihajamo delat tudi ob koncu tedna, saj je treba urediti finance, računovodstvo, pravne zadeve.

Positiven rezultat vsega tega je, da več dela dejansko pomeni tudi precej nižje fiksne stroške, kot jih imajo družbene firme ter to, da smo lahko veliko bolj prilagodljivi, fleksibilni od njih.

Takšni nameravamo ostati tudi po začetnem zagonu.«

Zgodovina se ponavlja

Pozorno preberite naslednji sestanek, kajti nekaj podobnega se dogaja tudi nam – pri tujcih iščemo »nekaj«, kar smo nekoč že imeli.

Zgodovina poslovanja na Slovenskem

Poslovanje je poklic, zato so za to delo potrebni profesionalno usposobljeni ljudje, ki poznajo moderne tehnike vodenja. To pa še zdaleč ni vse. Poslovodje si ni mogoče predstavljati brez ETIKE, podobno kot imajo svojo etiko tudi zdravniki, odvetniki in drugi. Poslovodje odločajo o sreči ali nesreči stotin ali stotisočev ljudi, zato ne moremo mimo moralne (in pravne) odgovornosti. Ali se lahko osnov etike vodenja učimo od začetnikov kovinarstva na Slovenskem? Presodite sami!

V prvi žebljarski in železoobrtni zadruzi v Kropi in Kamnigoric (Čas: gnila Jugoslavija) so za delo oddelkovodij natisnili knjižico smernic, ki jo tukaj objavljamo kot faksimile.

Vzemite si čas in jo preberite, pa boste odkrili, da danes te modrosti pobiramo kot veliko novost na Japonskem in drugod. Kdo nam je vzel to, kar je že bilo naše? *Lastnik originala je ing. Dane Lazar iz Plamena v Kropi. Na originalu ni podatkov o času nastanka. Alenka Klemenc iz Muzejev radovljiške občine, oddelek Kovaški muzej Kropa, meni, da je dokument nastal v letih med 1920 in 1930.*

1. Obvladanje sebe.

Kdor vodi druge, mora sebe obvladati. Le če imate nad seboj oblast, smete druge ljudi voditi.

2. Veselje za odgovornost.

Dajte kot vodja zgled v veselju za odgovornost. Vaš oddelek bo nekaj dosegel le, če bo imel vsakdo čut za odgovornost in se ne bo plašil pred težkočami. Dajte lep zgled. Nikdar ne bežite pred odgovornostjo, iščite jo!

3. Spoznati, kar je bistveno!

Iščite povsod le jedro. Strogo ločite med važnim in malopomembnim! Ne trapite se z nevažnimi, postranskimi rečmi! Ozrite se pogosto na glavni smoter svoje naloge.

4. Iskanje napake.

Z največjo vztrajnostjo poskušajte najti napake, ki ovirajo ali morejo ovrjeti potek dela! Nikdar ne sme ugotavljanje teh ovir utruditi vodje.

5. Odstraniti ali javiti napake.

Odstranite vsako napako! Nič ne koristi napako ugotoviti, če je ne odstranimo. Bodite vztrajni in nestrastljivi pri odstranjevanju. Če vaša moč ne zadošča, napake javite, ker ste odgovorni! Torej: ali odstranite nedostatek ali ga javite. Ne recite: To napako je nemogoče odstraniti ali tega izboljšanja pri nas ne moremo doseči. Take besede so znak nesposobnosti ali vsaj (trenutne) neusmerjenosti in nič ne pomagajo; kakor noju ne pomaga skriti glavo v pesek, da bi lovca ne videl, tako bo tudi Vam le škodoval strah pred izboljšanjem napak.

6. Resničnost pri opisovanju napak.

Držite se pri opisovanju in odstranjevanju napak vselej resnice! Ne olupšavati, ne zakrivati, ne zavijati. Resničnost je izmed najlepših znakov vodij. Zavijanje je nečastno!

7. Zbirati izkušnje.

Iz vsake napake kot vsakega dela se učite! Le z odprtimi očmi si boste nabrali izkušnje. Izkušnje pa bodo Vašo vrednost za obrat povečale!

8. Iskati pouka.

Prosrite vedno pri vodstvu podjetja za vzpodbudo in pomoč pri svojem nadaljnjem izobraževanju. Vsak razgovor dobro predelajte, ker se morate iz vsega učiti.

9. Posredovati izkušnje.

Pomagajte sotrudnikom s svojimi izkušnjami. Skrivanje je kratkovidnost. Le kdor dosti lahko da, tistega iščemo.

10. Uporabljati najboljše načine dela.

Uporabljajte vselej najboljše izkušnje. Pritiskajte vedno na to, da se vpeljejo najboljši in najsmodnejši načini dela. To je za vse najboljše. Ovkov in brezuspešnega dela ni mogoče plačevati.

11. Priprava dela.

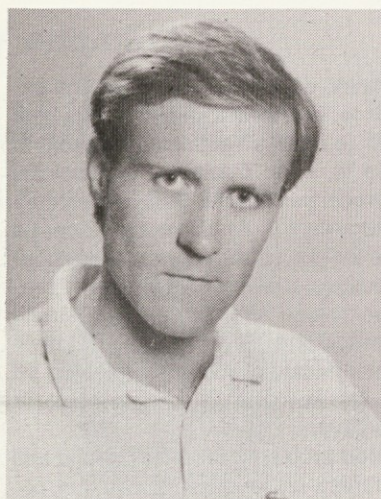
Pritiskajte, da bo delo dobro pripravljeno. Priprava je pol dela. Postranski posli med delom raztresajo, vznemirjajo in žrejo čas. Pripravljeno delo vstvarja uspehe, nepripravljeno je večkrat skaženo.

12. Čuvati nad obratnimi sredstvi

Čuvajte vztrajno nad obratnimi sredstvi svojega oddelka ali delokroga. Skrbite za pravočasna popravila; zakasnela reparatura je izguba uspeha.

Nove družbe ... in novi ljudje:

Bojan Cesar, direktor GST

Kaj storite, če o nečem ničesar ne veste? Ne vem, kako je z vami in koliko veste – jaz sem se pridno vsedla in poslušala – Kaj je to GST? »GST je družba z omejeno odgovornostjo, ki smo jo uradno registrirali 15. avgusta, s pripravljanimi deli pa smo pričeli seveda že prej.

To je družba za grosiranje, svetovanje in trgovino, katero je na noge postavilo 6 soustanoviteljev-ovlagateljev (med njimi tudi delavka iz Dekorativne, ki se je oglasila na javni poziv) in pa podjetje Dekorativna, s katerim imamo tudi pogodbo o poslovni kooperaciji.

Interes Dekorativne pri tem je, da prodajamo tudi njene proizvode, nabavljamo cenejše surovine in se trudimo bolje plasirati nekurantno blago (pliše na vzhod, npr.). Smo kvalificirani, prodorni; zainteresirani smo za delo in skupen dobiček, vlagamo veliko dela, energije in sredstev. Zato tudi pričakujemo uspeh.

V GST-ju je zaposlenih 5 oseb, od tega trije stalno, dva pa pogodbeno (trije so specialisti za tekstil, eden za finančna, pravna in organizacijska vprašanja, eden pa za razne branše). Sam sem diplomirani ekonomist s sedemletno prakso v zunanji trgovini na področju pohištva in tekstila. To mi pride prav saj, kot sem že dejal, delamo v glavnem s

13. Čuvati nad materijalom.

Čuvajte pazno nad prejetim in oddanim materijalom, čigar množina in kakovost pričata o Vaši sposobnosti.

14. Vskladiščenje in prevoz.

Pazite na dobro vskladiščenje in smotrni transport. Oboje je pogoj za potek dela in za uspešno delo Vaše skupine.

15. Preglednost, red.

Olajšajte delo s preglednostjo, redom in snažnostjo. Vsaka navlaka žre čas in denar, dela ljudi sitne in pelje k splošni revščini! Vi pa zgubite položaj!

16. Točnost.

Pritiskajte povsod da se drži čas. Nič ne razkrajaja bolj kot trajna netočnost – tako pri posamezniku kot pri skupini.

17. Izboljšavanje naprav.

Trudite se vztrajno za izboljšanje delovnih sredstev in naprav. Pritiskajte – v kolikor morete na nabavo in vzdrževanje najsmotnejših delovnih pripomočkov. S slabo napravo tudi najboljši ne more dobrih uspehov imeti.

18. Delovni prostor, zaščita pred nezgodo in utrujenjem.

Skrbite za dobro razsvetlavo, svež zrak, da bo delovni prostor pred utrujenjem in nezgodo kar mogoče zavarovan. Delovni prostor Vaše skupine pričča vedno o Vašem napredkaželnem mišljenju! Tudi z majhnimi pripomočki se more napraviti nekaj dobrega in porabnega.

19. Zdrav način dela in življenja.

Navajajte delavce k zdravemu načinu dela in življenja! To je v korist posameznika kot celote. Skrbite za zdravo držo (pri delu) in dihanje delavcev; ljudje so in ne stroji.

20. Preprečevanje nezgod, skrb za zdravje.

Zahtevajte brezobzirno in brez izjeme najstrožje izpolnjevanje predpisov za preprečevanje nezgod in navodil zdravstvenega skrbstva. Vi ste odgovorni za svoj delokrog. Varujte celoto pred neumnostjo posameznikov.

21. Nadzorstvo.

Imejte vselej odprte oči, ker ste kot kapitan odgovorni to, da ne bo zmešnjave v Vašem oddelku.

22. Vse po vrsti.

Rešujte vse po vrsti, kakor je važno! Dajte pri svojem delu vedno zgled, kako se jasno in določno rešava. Napravite si načrt za delo (če le mogoče za mesec, teden in dan). Ta vzpodbada in varuje pred pozabljivostjo.

23. Jasne odloke.

Obravnavajte po možnosti le po eno nalogo. Istočasno obravnavanje raznih zadev rado rodi brezpomembne sklepe. Vsak sklep ali odlok pa naj bo smernica, ne fraza.

24. Delovni uspeh in plača.

Glejte na delovne uspehe in plače svojih delavcev. Vaš interes je, da si oboje odgovarja. Slab delovni uspeh je znak, da nekaj ni v redu. Iščite vzroke!

25. Zanimanje delavcev.

Zbudite zanimanje delavcev za delo. Smotrna pojasnila, točna navodila in prva pomoč in vežbanje morajo pomagati, da delavec delo obvlada.

26. Slabosti delavcev.

Slabosti še niso zla volja. Najprvo poskusite jih odstraniti. Večkrat manjka vere v lastno moč in pogum za življenje. Napravite si močne pomočnike iz svojih delavcev.

27. Življenjski nazor.

Spoštujte življenjski nazor drugih, če je sposoben graditi. Glavno je, da vsak pomaga in ne moti.

28. Prijaznost.

Bodite prijazni do delavcev. Nikdar se ne izpozabite. Najmanjša neobrzanost vodje razkrajaja duha dela.

29. Pravičnost.

Bodite pravični! Z isto mero se vrača, kakor posoja.

30. Graja in navodilo.

Če morate grajati, storite to po človeško. Potem pokažite, kako se boljše naredi. Grajati brez navodila je napačno in zagreni.

31. Kritika.

Ne kritizirajte, če ne morete pokazati boljše poti. Kritika brez dejanja je znak šibkosti in kratke pameti.

32. Pomoč, veselje za delo.

Kar najbolj morete, pomagajte kjerkoli. To je predpravica vodje! Vzpodbujajte delavce z besedo, z vsem svojim bitjem, da bo tudi v Vaši skupini veselje do dela. Le veselje do dela vstvarja resnične uspehe.

33. Moč in mir.

Kažite v bitju, zadržanju in obleki, da imate krepkosti in mir in ga morate tudi podeliti, zato se utrdite v sebi.

34. Zastopnik podjetja.

Nikoli ne pozabite, da v svojem delokrogu zastopate podjetje. Povsod vzdržujte duha sotrudištva. Izoblikujte v vsakem dobre sile in jih postavite, ker le iz tega izvira sotrudištvo.

35. Obračun.

Obračunajte vestno! Vseeno, naj gre za plače, materijal, orodje ali druge vrednote; dokler Vam obračunavanje dela težave, ni nekaj v redu v Vaši organizaciji.

36. Osebnost

Bodite v vsem jasni in resnični. V družini, poklicu in javnem življenju stojte trdno kot čel človek.

Sedaj gotovo razmišljate. »Res je, to smo že imeli«, ali pa: »Kaj takega, da se to res dogaja!« Da, res je, in resnica je včasih precej kruta.

No, ne izgubite volje, mi je nismo – vse bomo ponovno dosegli z veliko dobre volje in trdega dela, kajti kakovost dela je prva. Vemo pa, da bo pot dolga in polna ovir; marsikdo izmed nas bo moral spremeniti miselnost in odnos do kakovosti, kajti obvladovanje kakovosti je tisto, kar mora biti storjeno v vseh industrijah, in to je trnova pot do uspeha.

Lučka Djukić

(V prihodnji številki nadaljevanje: Kako celovito obvladovati kakovost; Japonska pot)

Ali ste prebrali?...

• Naši tekstilni industriji se čedalje slabše piše

Pri tekstilu postaja censko prilaganje inflaciji prava umetnost, cene napihujejo tudi predolgi plačilni roki – Tudi Mura drsi navzdol.

Gospodarski položaj tekstilne industrije se poslabšuje, finančna likvidnost tekstilnih podjetij pa je na meji oz. že v kolapsu. Plačila, ki jih je dodatno zreduciralo omejeno menično plačevanje, so tako rekoč ustavljena. Le pet odstotkov naj bi bilo takšnih organizacij, ki so s svojo likvidnostjo še nekako zadovoljna. Med tekstilci pa prevladuje veliko večji pesimizem za naprej, saj nekatere organizacije sploh nimajo predstave, kaj se bo pri prodaji na domačem trgu dogajalo do konca leta. Tudi zato so v razpravi IO splošnega združenja slovenskih tekstilcev nekateri menili, da je nerealno majhno število organizacij (šest v primarni in tri v finalni), ki ob polletju pričakujejo izgubo. Oziroma, da skoraj ni mogoče verjeti tistim podjetjem, ki cen niso dvignila za 600 odstotkov, da niso v izgubah.

Kaže, da postaja censko prilaganje inflaciji prava umetnost. Dodatno jo pospešujejo neurejena problematika t. i. maloprodajnih cen, ki jih zagovarja trgovina in neto proizvajalčevih cen, za katere se zavzemajo proizvajalci. Na seji so nekateri menili, da bi bili izdelki, če bi veljale proizvajalčeve cene, neprimerno cenejši. Tako bi bilo treba odšteti za pulover npr. 700 tisoč in ne 2 milijona dinarjev. K manjši ceni bi svoje prispevali tudi krajši plačilni roki, ki so prav tako stari kamen spotike med proizvodnjo in trgovino.

O slabem položaju slovenskih tekstilcev pa med drugim pričča tudi po-

datek, da je med 300 največjimi ozdi le še 20 tekstilnih podjetij. Šest jih je letos s »seznama« izpadlo in še ta, ki so ostala, so svoj položaj precej poslabšala. Tako je npr. Mura zdrsnila z 9. na 16. mesto. Sicer pa je tudi za jugoslovansko tekstilno industrijo značilno stagniranje – prepolovljena akumulacija, za četrtno zmanjšane plače, za 13 odstotkov manjši celotni izvoz in od tega za 18 odstotkov manjši izvoz v razvite države. Med probleme tekstilcev sodijo tudi obresti od kreditov. V strukturi celotnega prihodka ima dobra petina organizacij od 30 do 50 odstotkov obresti od kreditov. Tarejo jih tudi izdatki za splošno in skupno porabo, ki so menda toliko manj »obzirnici«, kolikor bolj lokalni so.

Silva Čeh

(Delo, 23. julija 1989)

• Upanje za predice in tkalke

Po desetih letih raziskav, dokazovanj in sestankovanj se končno tudi slovenskim predicam obeta, da bodo v bližnji prihodnosti dobile težko pričakovani beneficirani staž. »To, kar smo v tekstilni industriji vedeli že dobrih 20 let, je končno dokazala letošnja raziskava Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani,« meni Alojz Omejc, predsednik ROS delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije.

Izsledki proučevanja v 16 delovnih organizacijah tekstilne industrije in zdravstveni pregledi vzorca 181 slovenskih predic in tkalk so namreč pokazali, da so telesne, duševne in ekološke obremenitve večjega dela slovenskih predic in tkalk tolikšne,

da znatno vplivajo na njihovo zdravstveno stanje in njihovo delovno zmožnost. Posledice pa se ne kažejo kot poškodbe pri delu in poklicne bolezni, temveč predvsem kot bolezni v zvezi z delom in kot take precej vplivajo na zmanjšanje delovne starosti. Okvare so takšne, da omenjene delavke po 48. letu starosti ne morejo več uspešno opravljati svojega dela brez škode za svoje zdravje.

Zaskrbljujoča je tudi analiza o delu tkalk v Tekstilindusu, ki jo je opravila Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ta je pokazala, da se že po 12 letih delovne dobe pri starosti 28 let kar 51 odstotkov tkalk odloči zamenjati poklic, naslednja večja skupina je obesila tkalstvo na klin pri 35 letih, tako da

je v zadnjih 20 letih – kolikor je trajala analiza, le kakšnih pet odstotkov tkalk doseglo polno pokojninsko dobo. Skratka, na dlani je, da so obremenitve slovenskih predic in tkalk tolikšne, da bi zanje veljalo čimprej sprožiti postopek za uveljavljanje zavarovalne dobe s povečanjem: od 12 na 14 mesecev. Zdaj so na potezi razne komisije, odbori, skupščine. Upajmo le, da tkalkam in predicam ne bo treba potrpežljivo čakati še naslednjih deset let, da bodo končno dobile to, kar jim že ves čas pripada.

Marija Frančeškin

DELAVSKA ENOTNOST,
16. 6. 1989

varjanja in življenja. Kruta in neizprosna bolezen pa te je iztrgala iz naše sredine.

Jelka! Nepozabni bodo trenutki, ko si bila v oddelku tkalnice in si prebijačem šivala karte. To delo pa se je moderniziralo, zato si šla v oddele ročne tkalnice. Svoja najlepša leta si nesebično delila z usodo Dekorativne in si ustvarila ugled dobre delavke. Sodelovanje s tabo je bilo vedno prijetno, zato bo težko zapolniti praznino, ki je ostala za tabo, pa čeprav si zadnji dve leti med zdravljenjem redkeje zahajala med nas.

Tvoj življenjski optimizem, ki si ga nesebično delila s svojimi sodelavci, ti je omogočal kljub mnogim nerešenim težavam, da si uspešno premagovala vse zapreke, razen zadnje. Bolezen je bila močnejša od tvoje volje do življenja.

Tako tvoja družina, kot mi, tvoji sodelavci smo te prehitro izgubili. V naših srcih boš ostala za vedno. V imenu sodelavcev se z bolečino v srcu poslavljamo od tebe. «

kojitev; Samo Gregorčič, konstruktor-pripravniki, delo za določen čas;

Julija

Marjeta Kosmač, glavni računovodja, izjava delavca; Angelca Turšič, vodja deviznega oddelka, izjava delavca; Anica Sumen, likvidator, predčasna upokojitev; Brane Tehovnik, vodja izmene v SGI, izjava delavca; Anica Grah, predčasna upokojitev, tkalka; Ana-Marija Janežič, prevzemalka materiala, starostna upokojitev;

Avgusta

Vladimir Kočevar, direktor kadrovske službe, izjava delavca; Vladimir Tauzes, tehnolog v barvarni, izjava delavca; Nataša Novak, tkalka vzorcev, izjava delavca; Ana Nartnik, tkalka, predčasna upokojitev; Vladimir Foršek, transportni delavec, izjava delavca; Memet Milaku, voznik viličarja, hujša kršitev;

Predilnica Laško

Hedvika Brečko, predilka, starostna upokojitev;

Prišli so:

Vladimir Foršek, delavec brez poklica, transportni delavec; Damjan Gorjup, delavec brez poklica, transportni delavec; Nada Božinovska, gozdarski ing., predstavnik DO; Alma Karamehmedović, konfekcionar, tkalka; Bojan Slemenik, delavec brez poklica, transportni delavec; Bojan Selko, prodajalec, prodajalec; Bojan Falež, dipl. ekonomist, pomočnik glavnega direktorja; Anton Jaklič, vodovodni instalater, vodovodni instalater;

Poročili sta se:

Ljiljana Kusić-Novarič, pregledovalka pop. blaga in Božena Jikić-Čikić, pregledovalka pop. blaga.

Čestitamo ob rojstvu:

Ivani Humer, dessinaterki, za hčer; Mahiji Kuć, previjalki, za hčer; Marjanci Štrekelj, administratorki II, za hčer;

Jubilanti

35 let

ANGELA KRAMPUŠEK, sukalka;
ANTON SENICA, barvar

30 let

MARIJA ZOVKO, apreterka
STANKA ŠUŠTERŠIČ, vodja materialnega knjigovodstva
ZOFIJA FLORJANČIČ, tkalka
KAROLINA MURKOVIČ, tkalka
KATARINA NOVAK, tkalka
DRAGICA GARBAJS, previjalka

MARIJA JAVERŠEK, predelavka
ALOJZIJA JAKLIČ, tkalka
TEREZIJA MUČIČ, predelavka

25 let

VLADO DIMITRIJEVIČ, barvar
IVAN JUGOVIC, vzdrževalec-mehanič
KARMEN KUŠAR, vodja obrač. proizvod.
FRANJO NOVAK, strojnik kotla
ILSE-MARIJA DENAC, administratorka
VINKO BEČAN, vodja sklad. pogon. mat.
FRANC PREK, obratovodja pripravljalnice
VERA PUFEK, tkalka
JULIJANA BEGIČ, tkalka
SLAVKO ŠAVOR, mazalec strojev
FANI ZUPAN, adjustirka
PAVLA MOHAR, tehnolog
ROZIKA NIKOLIČ, tkalka
JANEZ TOMAŽIČ, referent za LO in DSZ
MILAN TOMŠIČ, vzdrževalec mehanič

20 let

DRAGA KRSTIČ, predelavka
KATARINA RAJH, kontrolor
DRAGA ŽIVKO, previjalka
MARIJA HORJAK, referentka za izvoz-uvov
ŠTEFKA BREMŠAK, vodja izmene v jedilnici
MARIJA ČERNE, prevzemalka blaga
ANA JOVANOVIČ, tkalka
IVANA PREZELJ, referentka za plan in analize
ANA KRANER, predelavka
KATARINA VRBEC, snažilka
MILKA KLOBUČAR, tajnik samoupravnih organov
ANA PETRIČ, vodja kemijskega laboratorija
MARTINA KECELJ, konfekcionarka
ALOJZIJA JORDAN, tkalka
MAJDA KLEMENČIČ, servirka v KSS
JOŽICA SOVA, tkalka na ročnih statvah

15 let

REFIK ŽUNIČ, apreter
SNJEŽANA MALIJANSKA, previjalka
MANDA NINKOVIČ, čistilka strojev
ŠAČIR ŠAČIRI, vlagalec osnov
PETRA ŠOŠTAR, čistilka strojev
DRAGICA ANŽUR, operaterka
PETER ŠKUFGA, transportni delavec
JANEZ VODUŠEK, embaler v adjustirnici
MARIJA LOVŠIN, tehnolog
JAKOB SAMASTUR, tehnolog
ZDENKA ŠETINA, dessinater

10 let

DŽEMAIL PALAMAR, apreter
MARKO DERNOVŠEK, ključavničar
JOŽE ILIJEVEK, mikalec

V spomin

Jelki Pavc

8. 3. 1942 – 18. 8. 1989

»Kot mlado dekle si pred 32 leti prišla med nas v Dekorativno. V tebi je bila neizmerna volja do dela, ust-

Prišli – odšli

Odšli so:

Maja

Fatima Bajrektarevič, pletilja, hujša kršitev;

Junija

Matjaž Bahar, tekstilni mojster, izjava delavca; Leon Kovačič, vodja izmene, izjava delavca; Ana Bohinj, tkalka, predčasna upokojitev; Slavka Debevc, previjalka, predčasna upokojitev; Karlo Pušnik, tekstilni mehanik, izjava delavca; Štefka Rajh, tkalka, predčasna upokojitev; Angela Prebilič, previjalka, starostna upokojitev, Franc Dobnikar, predstavnik DO, izjava delavca; Zofija Vidic, popravljalka, predčasna upo-

kojitev; Damjan Novak, embaler, služenje vojaškega roka; Slobodanka Kečan, tkalka, hujša kršitev; Ivan Stipič, transportni delavec, služenje vojaškega roka; Bogdan Cimperman, vzdrževalec-mehanič, hujša kršitev; Erži Lapiš, tkalka, invalidska upokojitev; Almira Matjašič, adjustirka, predčasna upokojitev; Vinko Bezljaj, obratovodja, starostna upokojitev; Magdalena Garbas, administrator, predčasna upokojitev; Stana Ponorac, tkalka, prenehanje v poizkusni dobi, Kristina Franc, tkalka, predčasna upokojitev; Marija Francko, administratorka, predčasna upokojitev; Elizabeta Leskovec, vodja finančne operative, predčasna upo-

Iščemo zanimive inspiracije

Prav gotovo ste opazili plakat, ki vabi na ogled razstave v galeriji Kompas. Motiv na plakatu je hkrati motiv naslovnice našega koledarja za leto 1990, hkrati pa tudi motiv naslovnice našega prospekta.

Zato se mi zdi prav, da prav na kratko spregovorim o njej nekaj besed. Osnovno sporočilo je nastanek tkanine iz preje, le-te pa iz prediva – vse v naši tovarni. Vendar pa umetniški pristop in obdelava teme nudita opazovalcu ob gledanju slike neskončno število fantazijskih rešitev.

Morda se je ob gledanju tudi vam porodila kakšna zanimiva inspiracija. In če se je, potem me pokličite. Zbrala bom vse vaše predloge in najzvirnejše med njimi objavila v

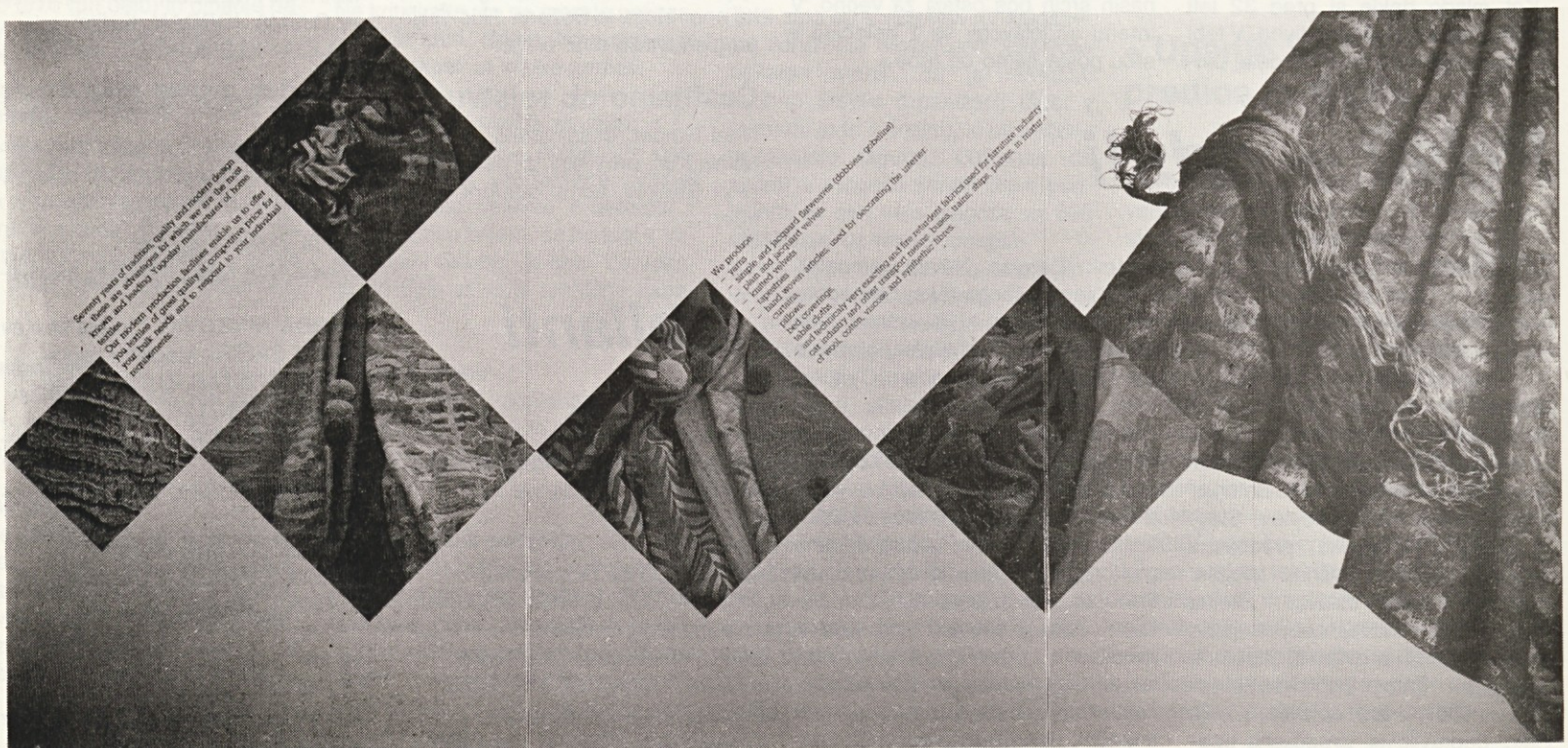
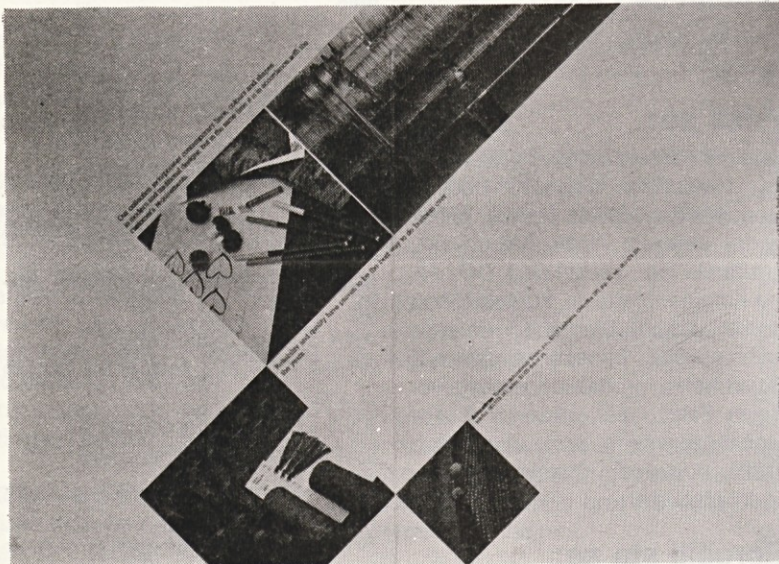
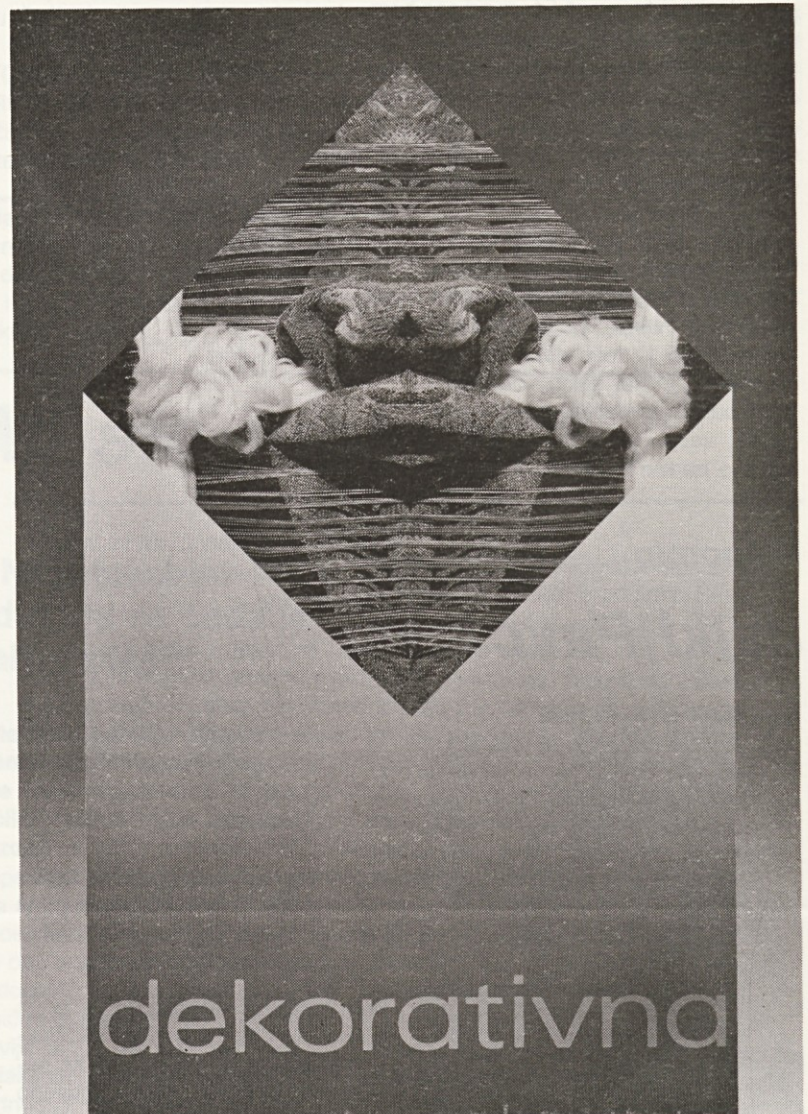
naslednji številki. Mislim, da ne bo le zanimivo, ampak tudi zabavno.

Zdaj pa še nekaj besed o prospektu. Tiskan je v slovenskem, srbohrvaškem in angleškem jeziku.

Slike na zunanji strani prospekta govore o nastajanju vzorcev na mižah naših oblikovalk Anke, Lojzke, Maruše, Zdenke, Brede in nove moči Eme, govore o pripravi in izbiri preje, naši tkalnici, kjer nastajajo vsi tisti prelepi izdelki, ki smo jih na notranji strani prospekta sestavili v nekaj sodobnejših skupin.

Pri oblikovanju prospekta je sodeloval Živko Barut – studio Lineart, kot fotograf pa Marjan Paternoster, natisnili pa so ga v GRAFIKI Ilirska Bistrica.

Nives Kos

Koledar Dekorativne 1990

Z nekaj izbranimi fotografijami vas želimo opozoriti na naš novi koledar za leto 1990, ki je že v tisku. Izšel bo v nakladi 3000 izvodov. Z njim želimo obdariti ob novem letu vse naše poslovne partnerje, strokovni kolegij pa se je odločil, da ga bodo prejeli tudi vsi zaposleni v naši tovarni.

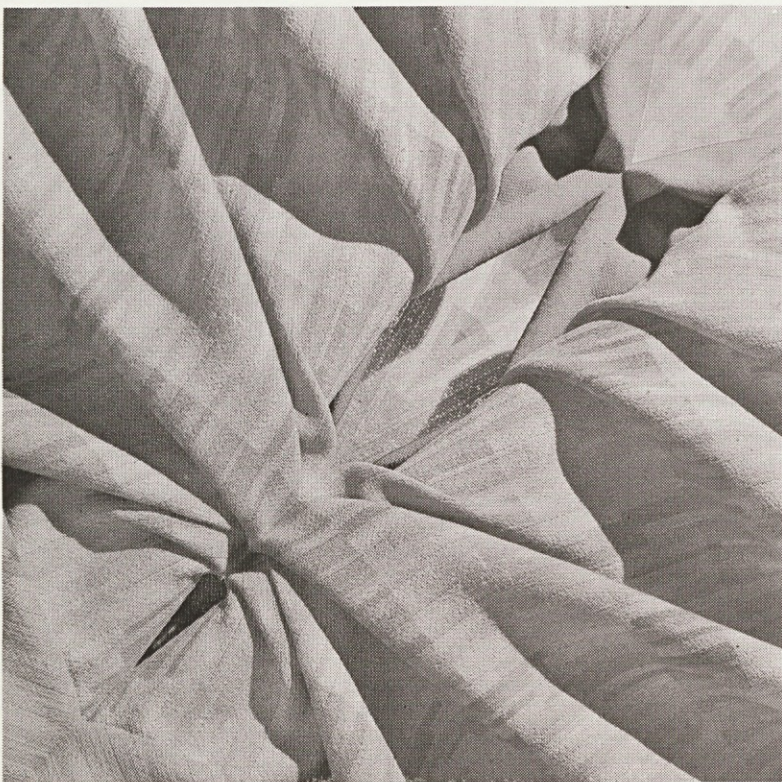
Ne vem zakaj, toda vstop v novo leto nas skoraj vedno navda z novimi upi in optimizmom. Take občutke in upanja izraža tudi naš koledar s svojo pozitivno, to je navzgor obrnjeno diagonalo. Naš up temelji na bogatem izboru tkanin, ki smo jih tokrat želeli predstaviti drugače.

Umetniške slike je Jožica Grum namesto s čopičem ali kredo na papir ali platno, napravila iz tekstila. Z igro gubanja, svetlobe in sence je tkano prelila v umetniške motive, ki opazovalcu nudijo razpoloženje, umetniški užitek, skušala je slediti ritmu barv vzetih iz narave.

Morda bodo tudi v vas sprostile domišljijo in si boste ob pogledu nanje pričarali nove podobe.

Pri oblikovanju koledarja sta sodelovala še arhitekt Marjan Paternoster kot fotograf in arhitekt Živko Barut kot grafični oblikovalec.

Nives Kos

Igrajte, plešite in pojte z nami!

Že do sedaj lahko rečemo, da smo se v letošnjem letu uspešno udeleževali na kulturnem področju. Poleg rednih nastopov folklorne skupine na naših proslavah in nastopov na zunanjih prireditvah, smo odigrali tudi veseloigro Pri Lojzkovih. To igro bomo ob koncu leta predstavili v Cankarjevem domu. Menimo, da z

malo ljubezni in malo truda se mora že dolgoletno kulturno udejstvovanje še naprej razvijati in poživljati. Zato: Če želite peti, recitirati, igrati, plesati, slikati – pristopite v našo družbo!

V popestritev in za boljšo predstavo si oglejte par fotografij.

Folklorna skupina Dekorativna

Nagradna križanka

avtor:	s. lenarčič	mesto v judeji (erih)	nova gvineja	grenkost	###	uradni spis	vasilij melik	upezen omet za fasade	ralka
###	irski ples					prevoz. sredstvo			
	velikan								
am. film. igralka (deborah)						figura pri šahu			
						adresat			
jutrovo							rdeči križ vulkans. žrelo		
tropska ovijalka							ožina na malaki		
jansa							estonski pevec		
						prtok save aristotel			nadav
###	svinec	zdravn. za nos	rumeno rjava barva	metalna vrh himalaj. koza	✓				
						pomol kdor pleska			
d el atoma						odžag. kos debla	področje, areal		
mesto v rajastanu v indiji						ullman	škotsko jezero	igr. ras sredozem. rastlina	
###	luka na lošinju živalska hrana						nekdanj. japonska prestoln. up		###
Cerkveni pevski zbor				sumer. bog neba	pevka wilde	kol. kjer visi lesa			čolnGRS
								pogon divjadi	grška črka
libanon			izraelsko pristan. časi radq			kdor skače			ruski vladar
močnata jed						plod		glasbeni znak	
južno sadje						###	radij	snov	

Pravilna rešitev nagradne križanke št. 3/89:

REŠITEV: BELINDA CARLISLE
 VODORAVNO: kost, kl, Ikar, Raec, Somalijke, pesnik, rum, etapa, Belinda, ar, Carlisle, Iij, Naab, okov, liker, akne, Dora, iz, tič, KR, paglavac, Iračan, ala, kamion, šara, dan, TR, Kra, Aral.
 Pri žrebanju so bili prisotni:
 1. Vinko Klun
 2. Tomaž Korošec

3. Milka Klobučar
 Žrebala je Beba Prošič in izžrebala naslednje nagrajenke:
 1. nagrada (kilogramski ostanki): upokojenka Lojzka Setnikar, Ul. 28. maja 63, Ljubljana
 2. nagrada (2 para copat): upokojenka Ivanka Erjavec, Stožice 60, 61113 Ljubljana
 Ostale rešitve so bile nepravilne.

Spoštovani upokojenci Dekorativne!

Radi bi izvedeli, ali še želite prejemati glasilo Dekorativne. Če je tako vas prosimo, da izpolnite spodnje vrstice, izrežete »naročilnico« in nam jo pošljete na naslov: DEKORATIVNA, Pravna služba, Celovška 280, 61000 Ljubljana, ali pa nam telefonirate, ravno tako v Pravno službo, telefon (061) 574-316.

Ime in priimek: .....

Naslov, na katerega želim prejemati glasilo: .....

Morebiten predlog, nasvet, česa si v glasilu želite več ali manj:

Po Novem letu bomo glasilo resnično pošiljali zgolj tistim, ki nam bodo sporočili, da to želijo!
 Pozdravljeni!

Izdaja v 1600 izvodih podjetje Dekorativna, p. o., Ljubljana, Celovška 280, tel. 574-316 – Uredniški odbor: Slavko Rus, Dušan Vidmar, Jaka Novak, Marko Erbežnik, Jože Hrastnik, Rada Jambor, Polona Vrtačnik, Alojz Koncilja, Barbara Tekavec-Benedičič – odgovorna urednica. Tisk: Tiskarna Formatisk Ljubljana. Po zakonu o javnem obveščanju (Ur. list SRS, št. 121/72) je glasilo oproščeno davka na promet.